

ISSN 2226-2180

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЗАПИСКИ

NOTES ON ART CRITICISM

Випуск 35

Київ – 2019

УДК 78
ББК 85(4 Укр)
М 65

МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЗАПИСКИ: 36. наук. праць. Вип. 35. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. 370 с.

Збірник наукових праць «Мистецтвознавчі записки» має на меті висвітлення різноманітної історичної та теоретичної проблематики мистецтвознавства та культурології. Тематика статей пов'язана як із сучасною мистецькою практикою, так і з художньою культурою минулих епох. У статтях представлено широкий спектр мистецтвознавчої та культурологічної думки.

Видання розраховане на фахівців-дослідників, теоретиків і практиків мистецтва та культурології, викладачів, аспірантів та студентів гуманітарних навчальних закладів, а також на широкий загал усіх, хто цікавиться проблемами художньої культури.

Редколегія:

Афоніна О. С., доктор мистецтвознавства, професор (НАКККіМ) – *головний редактор*; *Шульгіна В. Д.*, доктор мистецтвознавства, професор – *заступник головного редактора* (НАКККіМ); *Зосім О. Л.*, доктор мистецтвознавства, доцент (НАКККіМ) – *відповідальний секретар*; *Гливинський В. В.*, доктор мистецтвознавства, доцент (США); *Жуковін О. В.*, к. мистецтвознавства (НАКККіМ); *Карпов В. В.*, доктор історичних наук (НАКККіМ); *Клаус Кайл* – доктор філософії в галузі мистецтвознавства, габілітований; *Маркова О. М.*, доктор мистецтвознавства, професор; *Погребняк Г. П.*, кандидат мистецтвознавства, доцент (НАКККіМ); *Прищенко С. В.*, д. габіліт. в галузі дизайну (НАКККіМ); *Роготченко О. О.*, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України; *Чупріна Н. В.*, к. технічних наук, доцент.

Затверджено

Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.10.2015, № 1021

як фахове видання з культурології та мистецтвознавства

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 є фаховим виданням зі спеціальностей: культурологія; аудіовізуальне мистецтво та виробництво; образотворче мистецтво; декоративне мистецтво, реставрація; хореографія; музичне мистецтво; сценічне мистецтво

Збірник наукових праць "Мистецтвознавчі записки" індексується в міжнародних базах даних: *International Impact Factor Services; Google Scholar; Journals Impact Factor; BASE; InnoSpace; Scientific Indexing Services Science Index (PIHC)*

Друкується за рішенням Вченої ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
протокол № 11 від 28 травня 2019 р.

За точність викладених фактів та коректність цитування відповідальність несе автор

Рецензування здійснюється членами редакційної колегії

Свідоцтво: КВ № 21135-10935ПР
від 08.12.2014 р.

© Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв, 2019
© ТОВ ІДЕЯ ПРИНТ, 2019
© Автори, 2019

УДК 784.1.087.68(477.85)''18/19''(075.8)

<https://doi.org/10.32461/181627>

Ярошенко Ірина Володимирівна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри методики музичного
виховання та диригування
Навчально-наукового інституту мистецтв
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
ORCID ID 0000-0002-0097-5276
yaroshenko_roman@ukr.net

СПЕЦИФІКА КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ АНДРІЯ КУШНІРЕНКА

Метою статті – охарактеризувати та розглянути специфіку композиторської творчості Андрія Кушніренка, визначити його роль у культурно-історичних процесах розвитку музичного мистецтва Буковини другої половини ХХ століття. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні матеріалів, які характеризують динаміку розвитку композиторської діяльності Андрія Кушніренка та тенденцій, що сприяли розвитку музичної культури й творчого доробку митця. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше досліджено характерні особливості композиторської діяльності митця Буковини А. Кушніренка другої половини ХХ століття в різних його складових: композиторська творчість, громадська, диригентсько-хорове виконавство, тобто тих здобутків, що сприяли відродженню та розвитку професійно-виконавських і культурно-просвітницьких традицій Буковини. **Висновки.** В результаті дослідження розкрито особливості та специфіку творчої діяльності А. Кушніренка у контексті становлення професійного диригентсько-хорового мистецтва, зроблено характеристику композиторської творчості відомого митця. Проаналізована роль буковинського фольклору у його мистецькій спадщині та особливості його використання в авторських хорових обробках та інших за жанрами оригінальних творах, визначений внесок А. Кушніренка як композитора, фольклориста у справу збереження і пропаганди буковинської обрядової культури з використанням сучасних технологій.

Ключові слова: мистецтво, Буковина, музична культура, диригентсько-хорова діяльність, композиторська творчість.

Ярошенко Ирина Владимировна, кандидат искусствоведения, доцент кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования Учебно-научного института искусств Прикарпатского национального университета имени Василия Стефаника

Специфика композиторского творчества Андрея Кушниренко

Целью статьи – охарактеризовать и рассмотреть специфику композиторского творчества Андрея Кушниренко, определить его роль в культурно-исторических процессах развития музыкального искусства Буковины второй половины ХХ века. **Методология** исследования заключается в применении материалов, характеризующих динамику развития композиторской деятельности Андрея Кушниренко и тенденций, способствовали развитию музыкальной культуры и творчества художника. **Научная новизна** работы заключается в том, что впервые исследованы характерные особенности композиторской деятельности художника Буковины А. Кушниренко второй половины ХХ века в разных его составляющих: композиторское творчество, общественная, дирижерско-хоровое исполнительство, то есть тех достижений, которые способствовали возрождению и развитию профессионально-исполнительских и культурно-просветительских традиций Буковины. **Выводы.** В результате исследования раскрыты особенности и специфику творческой деятельности А. Кушниренко в контексте становления профессионального дирижерско-хорового искусства, сделано характеристику композиторского творчества известного художника. Проанализирована роль буковинского фольклора в его художественном наследии и особенности его использования в авторских хоровых обработках и других по жанрам оригинальных произведениях, определенный вклад А. Кушниренко как композитора, фольклориста в дело сохранения и пропаганды буковинской обрядовой культуры с использованием современных технологий.

Ключевые слова: искусство, Буковина, музыкальная культура, дирижерско-хоровое деятельность, композиторское творчество.

Yaroshenko Iryna, Ph.D. of Arts, Associate Professor of the Methodology of Musical Education and Conducting of the Educational and Scientific Institute of Arts of the Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk

The specificity of composer's article Andry Kushnirenko

The purpose of the article is to characterize and consider the specifics of Andrei Kushnirenko's composer's work, to determine his role in the cultural and historical processes of the development of musical art of Bukovina in the second half of the twentieth century. **The methodology** of the research is to apply materials that characterize the

dynamics of the development of Andriy Kushnirenko's composer activity and the tendencies that contributed to the development of musical culture and creative work of the artist. **The scientific novelty** of the work is that for the first time the characteristic features of the composer's activity of the artist of Bukovina A. Kushnirenko of the second half of the twentieth century in various components have been explored for the first time: composer creativity, public, conductor-choral performance, that is, those achievements that have contributed to the revival and development of professional-performing and cultural and educational traditions of Bukovina. **Conclusions.** As a result of the research, the features and specifics of A. Kushnirenko's creative activity in the context of the formation of professional conductive-choral art are revealed, and the composer's work of the famous artist is described. The role of the Bukovinian folklore in his artistic heritage and the peculiarities of its use in author's choral works and other genres of original works are analyzed, A. Kushnirenko's contribution as a composer, folklorist in the preservation and propagation of the Bukovinian ritual culture with the use of modern technologies is determined.

Key words: art, Bukovina, musical culture, conductor-choral activity, composer's creativity.

Актуальність теми дослідження посилює необхідність більш предметного вивчення буковинської культури наявність яскравих постатей, якими вона представлена, особливо у другій половині ХХ столітті. Серед них – фундатор і керівник Буковинського ансамблю пісні і танцю, диригент, фольклорист, педагог, композитор, з іменем якого пов'язана музична історія буковинського краю Андрій Кушніренко.

Аналіз досліджень і публікацій. Багатогранність його музичної діяльності неодноразово привертала увагу відомих діячів української науки і мистецтва: А. Гнатишина, М. Головащенко, А. Добрянського, А. Мокренка, О. Правдюка, М. Ткача та інших, які у своїх висловлюваннях і відгуках – оцінках його творчості підкреслюють вагомість внеску, що зробив А. Кушніренко у розвиток професійно-хорового виконавства на Буковині, й історичну значущість його діяльності у збереження та розвитку музично-просвітницьких традицій цього краю. Але на сьогодні немає досліджень, які б системно і цілісно відтворювали протікання культурологічного процесу у цьому ареалі, і в тому числі, його складової – музичної творчості. Посилює необхідність більш предметного вивчення композиторської творчості Андрія Кушніренка. Отже, актуальність дослідження зумовлена недостатнім вивченням композиторської діяльності А. Кушніренка, необхідністю використання творчого доробку митця та важливістю об'єктивної оцінки його ролі в розвитку національної культури.

Мета статті – охарактеризувати композиторську творчість Андрія Кушніренка, напрямки та специфіку професійної музичної культури, які відбувалися на Буковині у другій половині ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. Вивчаючи композиторську творчість А. Кушніренка, розкриваємо його власний мистецький почерк, стильово-визначальні елементи музичної мови, яскравість і колоритність художньої образності творів та особливості власного музичного стилю.

У доробку композитора: одноактна народна опера «Буковинська весна» на лібрето А. Добрянського (1968), музика до героїко-романтичної драми «Полум'я» С. Снігура (1977), кантата «Молюсь за тебе, Україно» на власні слова для мішаного хору, соліста баритона і симфонічного оркестру (1993), поема «Славен Хотин-град» на слова В. Микитюк (2002), присвячена 1000-літтю м. Хотина; вокально-хореографічні композиції: «Щедрий вечір, добрий вечір», «Весна-красна», «Весільний обряд», «Обжинки», «Зелен край наш Буковина» та ряд інструментальних творів: «Балада для 2-х скрипок і фортепіано» (1998), «Експромт» для фортепіано (1993). Наявність вищезазначених творів свідчить про те, що композитор тяжіє до великих форм. Але один із характерних видів творчості А. Кушніренка – обробка народних пісень та твори для хору і солістів, зокрема «Любіть Україну» на вірші В. Сосюри (2000), «Україно, любов моя» (1984) та «У вінок Федьковичу» (1987) на вірші М. Ткача, «Ранок Верховини» на слова В. Колодія, «У космосі Україна» на вірші Т. Севернюк, «Зореслава» і «Я щаслива зроду» на вірші І. Кутеня, «Запалали очі зорями» на вірші М. Бакая, «Мир народам» і «Дума про Сагайдачного» на власні слова (1991); понад 1000 записаних народних пісень та інструментальних мелодій, більше сотні з яких оброблено для хору і оркестру, зокрема «Ой, у лузі червона калина», «Чом, чом, земле моя», «Садок вишневий коло хати», «Подольночка», «На камені стою», «Глибока кирниця», «Палала сосна», а також танці: «Аркан», «Метелиця», «Червона калина» та інші. Цікава різножанрова творчість А. Кушніренка стала вагомим надбанням для скарбниці української музики.

Протягом всього свого творчого життя А. Кушніренко плідно працював у жанрі хорової музики. У доробку композитора різні типи хорових партитур за жанрами і тематикою, хори для однорідних жіночих та чоловічих складів, мішані хори а'cappella та з інструментальним супроводом.

«Хори А. Кушніренка – це цікаві витончені темброві та гармонічні, художньо-образні картини. Стиль, в основному гомофонно-поліфонічний, засобами якого розкривається основний зміст твору» [5, 9].

А. М. Кушніренко багато писав творів для хору «Резонанс» кафедри музики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, до якого мав особливий підхід як керівник та справжній майстер своєї справи. Нелегка наполеглива праця А. Кушніренка – диригента, композитора, організатора відкривав чудовий світ молодих талантів і була справжньою мистецькою лабораторією для студентів. Уміння працювати над строем, інтонацією хору, застосовуючи своєрідні форми і методи, виливається в те, що в кінцевому підсумку звучання того чи іншого твору насичене мереживом чистих кольорів справжнього мистецтва.

«Улюблений студентами, викладачами, професорами «Гімн Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича» на слова Богдана Мельничука, музику до якого А. Кушніренко написав з великої щани і любові до рідного університету та своїх вихованців, став студентським гімном, який звучить у стінах університету і є його гордістю» [4, 133]. Серед хорових творів А. Кушніренка слід назвати поему «Славен Хотин-град» на слова В. Микитюк, яка вперше виконувалася 21 вересня 2002 року на урочистому концерті, присвяченому 1000-літтю м. Хотина, зведеним хором і солістом у супроводі симфонічного оркестру. Ці твори можна віднести до пісень-гімнів, на яких композитор виховує у студентів почуття патріотизму і любові до рідної землі, до свого народу. Він передає власні знання, вміння, мистецький дух своїм вихованцям, які є свідками творчого процесу – народження нових музичних перлин. «Професор глибоко відтворює ідейний зміст творів та наповнює їх натхненням, глибиною образів і професійною музичною мовою» [4, 136]. Разом з тим, А. Кушніренко звертався до кращих музичних зразків, виховуючи у молоді повагу до творчої спадщини українських композиторів. Спілкування з видатними митцями України, які безпосередньо вплинули на творчу особистість Андрія Миколайовича, створило прекрасну мистецьку ауру. Ще з молодих літ неабиякі здібності А. Кушніренка помітили такі диригенти львівської школи, як С. Прокоп'як, І. Небожинський, М. Антків, О. Сотничук, В. Василевич, Є. Вахняк; творчі зустрічі та спілкування з С. Людкевичем, М. Колесою, А. Кос-Анатольським, А. Солтисом, Я. Вошаком, С. Турчаком, П. Муравським та іншими видатними майстрами хорової справи залишили незабутній слід на мистецькій стежині А. Кушніренка, який продовжив їх справу, примножуючи мистецьке надбання української національної культури.

Серед різножанрової творчості А. Кушніренка можна виділити його відому кантату «Молось за тебе, Україно», створену для соліста баритона, мішаного хору і симфонічного оркестру. Це одночастинна композиція, викладена у контрастно-складовій формі. Творові властивий наскрізний розвиток. У побудові кантати можна виділити три розділи. Вони втілюють, так би мовити, різні ступені молитовного стану – від благального звернення до Господа з проханням уберегти Україну від лиха, через молитовно-просвітлене прохання «Господи помилуй» до урочистого, піднесеного апофеозу «Многая літа».

Перший розділ викладений у тональності ре-мінор. У своїй будові він має ознаки безрепрізної тричастинності. Музиці цього розділу властивий драматизм, напруженість і динамізм гармонічного розвитку. Тут ніби втілено страждання народу, його біль за долю України, за її майбутнє.

Другий розділ має авторську ремарку *Religioso*. Це молитовне благання Господньої милості. «Сонячний» ре-мажор втілює стан умиротворення і гармонії. У завершенні цього розділу линує прохання простити провини. Це природна і невід'ємна частина молитовного звернення до Бога. Тут змінюється тональність. Звучить мі-мінор, який згодом переходить у соль-мажор, готуючи появу третього, заключного розділу твору. Урочисто, яскраво, святково і піднесено звучить «Многая літа». Барвисте. Соковите *tutti* хору і оркестру природно завершує всю композицію.

Андрій Кушніренко у своїй творчості велику увагу приділяє Шевченковому слову. Заслуговують уваги його обробки, що відзначаються оригінальністю звучання. Серед них: «Заповіт», «Реве та стогне Дніпр широкий», «Садок вишневий коло хати», «Плавай, плавай, лебедонько».

У музичній мові А. Кушніренка вдало поєднувалися найкращі зразки фольклору та професійне мистецтво. Пошуки нових виражальних засобів, театральні співставлення і колористичні ефекти, застосування принципи монотематизму характеризують стильові ознаки творів композитора. Великого значення він надає засобам поліфонічного розвитку, збагаченню гармонії, частим змінам, які відбуваються в результаті варіаційного проведення теми, вживанню збільшених та зменшених акордів, модуляційним змінам. Діапазон гармонічних засобів: від найпростіших класичних послідовностей до складних побудов із застосуванням цікавих сучасних гармоній. Композитор

користувався прийомами співставлення голосів і груп, вдало застосовує динамічні зміни. Працюючи над хоровими обробками, А. Кушніренко опирається на ладо-гармонічну сторону музичної мови, найбільше це помітно в «Коломийках», «Щедрівках», буковинських народних піснях. «Митця приваблював основний настрій мелодії, її глибина, тому народні пісні в обробці А. Кушніренка – це «живі» музичні образи, різножанрові сцени з народного життя» [2, 136]. Він прагнув передати загальний емоційний тонус пісні цікавою гармонією, використанням септакордів головних і побічних ступенів, застосуванням імітації та іншою технічною майстерністю.

Висновки. Характеризуючи специфіку творчої діяльності А. Кушніренка у контексті становлення професійного диригентсько-хорового мистецтва, необхідно підсумувати, що композитор об'єднав своє творче бачення з образом пісні, розкриваючи найтонші почуття, та відтворював у ній життя народного духу. Його композиторська діяльність є великим внеском у відродження і розвиток української музичної культури. Подальше вивчення специфіки творчої діяльності А. Кушніренка дає перспективну можливість значно глибше дослідити загальний розвиток професійної музичної культури Буковини.

Література

1. Демочко К. Музична Буковина. Київ: Музична Україна, 1990. С. 18, 44.
2. Кушніренко А. Розвиток української музичної культури на Буковині другої половини XIX – поч. XX ст. П'ятий конгрес міжнародної асоціації україністів. Соціально-гуманітарні науки. Чернівці: Рута, 2004. С. 213.
3. Павлюк О. Буковина. Визначні постаті 1774 – 1918 (біографічний довідник). Чернівці: Золоті литаври, 2000. 136 с.
4. Ярошенко І. В. Мистецтвом встелені шляхи. Андрій Кушніренко – диригент, композитор, педагог. Чернівці: Прут, 2004. 220 с.
5. Ярошенко І. В. Принципи формування образного мислення диригента в творчому процесі А. Кушніренка. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Зб. наук. праць. Вип. XIV. Київ: Міленіум, 2005. С. 177–183.
6. Ярошенко І. В. Музичне краєзнавство Західної України XIX – XX століть: професійно-хорове мистецтво Буковини. Київ: Білий Тигр, 2015. 220 с.

References

1. Democko, K. (1990). Musical Bukovina. Kyiv: Musical Ukraine. P. 18, 44 [in Ukrainian].
2. Kushnirenko, A. (2004). Development of the Ukrainian musical culture in Bukovina of the second half of the XIX - beginning. Twentieth century Fifth Congress of the International Association of Ukrainianists. Social and Humanitarian Sciences. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
3. Pavlyuk, O. (2000). Bukovina. Famous figures from 1774-1918 (biographical guide). Chernivtsi: Gold Lithavers [in Ukrainian].
4. Yaroshenko, I.V. (2004). The art of the paths are laid. Andriy Kushnirenko - conductor, composer, teacher. Chernivtsi: Prut [in Ukrainian].
5. Yaroshenko, I.V. (2005). Principles of formation of imaginative thinking of conductor in the creative process A. Kushnirenko. Actual problems of history, theory and practice of artistic culture. Zb sciences works Whip XIV. Kyiv: Millennium. P. 177-183 [in Ukrainian].
6. Yaroshenko, I.V. (2015). Music local studies of Western Ukraine of the XIX-XX centuries: vocational and choral art of Bukovina. Kyiv: White Tiger [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.12.2018 р.

ЗМІСТ

ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТЕОРІЇ КУЛЬТУРИ

<i>Гаюк І. Я.</i>	Особливості формування етнокультурної самосвідомості вірмен на українських землях	3
<i>Дьяченко Р. В.</i>	Сучасні ресторани заклади України як осередки дозвілля	9
<i>Коваленко Є. Я.</i>	Біхевіоризм як специфічний напрям в культурі індустріального менеджменту	14
<i>Кухаренко О. О., Кухаренко А. В.</i>	Цілі ритуальних церемоній і визначення характеру дій епізодів у структурі циклу національної весільної обрядовості	22
<i>Сапожнік О. В.</i>	Культурологічний зміст поняття ідентичності	27
<i>Турчак Л. І.</i>	Творчість Володимира Горовиця у контексті світового мистецтва	33
<i>Холодинська С. М.</i>	Шляхи поетичної самореалізації фундатора української моделі футуризму Михайля Семенка	39
<i>Шевченко Н. О.</i>	Актуалізація культурної спадщини як ресурс модернізації та розвитку сучасних туристичних дестинацій	49
<i>Куцак С. А.</i>	Карнавал як явище святкової культури в сучасному світі	54
<i>Олійник О. М.</i>	Місто та ідентичність: у пошуках самовизначення	60
<i>Струтинський Б. Д.</i>	Інформаційно-культурна глобалізація як феномен сучасного стану цивілізаційних трансформацій	66
<i>Недзельський Р. С.</i>	Розвиток національного культурного простору в умовах трансформаційних змін сучасності	71
<i>Айгістова А. А.,</i>	Схід і Захід у звукообразах світової гармонії: дихотомія та дуалізм культур	78
<i>Боголюбова І. В.</i>	Урбаністична культурологія: почути образ міста (частина I)	83
<i>Борисенко Ю. С.</i>	Animation as a kind of cultural activity of open-air museums in Ukraine [Анімація як різновид культурно-дозвілдової діяльності музейних закладів просто неба в Україні]	89
<i>Братіцел М. Л.</i>	Ресторанна діяльність в контексті розвитку сучасної екокультури	94
<i>Вернигоренко О. С.</i>	«Зарозуміла мова» в російському футуризмі як «явище» та «річ в собі» відповідно до «Критики чистого розуму» Іммануїла Канта	99
<i>Козек М. І.</i>	Регіональні особливості поховальної обрядовості на Буковинській Гуцульщині	107

ПРОБЛЕМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО, ПЛАСТИЧНОГО ТА УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

<i>Береговська Х. О.</i>	Метафізика образу спокуси в малярстві Василя Курилика	113
<i>Бондарчук Я. В.</i>	Найдавніші образи териантропів (звіролюдей) як відображення теретеїстичних та тотемістичних уявлень первісного людства	119
<i>Босий І. М., Брижаченко Н. С.</i>	Технології створення арт-об'єктів з деревини (на прикладі робіт студентів кафедри дизайну середовища ХДАДМ)	124
<i>Безугла Р. І.</i>	Дендізм і гламур в контексті англійської художньої літератури XIX століття	131
<i>Варивончик А. В.</i>	Реорганізація промислового об'єднання «Укрхудожпром»	

	та присвоєння товарного знаку	137
<i>Цугорка О. П.</i>	Образ Богоматері в українському бароковому іконописі: минуле і сучасність	144
<i>Василишина Н. А.</i>	Дантеана у французькому живописі епохи романтизму	150
<i>Стрілець В. Ф.</i>	Виникнення меблевого формотворення в доісторичний період	160
<i>Решетньова Г. О.</i>	Майсенська порцеляна у Сумському обласному художньому музеї ім. Н. Онацького	167

ТЕАТР, КІНО ТА ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

<i>Легка С. А.</i>	Значення творчого доробку Ростислава Захарова для розвитку українського балетного театру першої половини ХХ століття	173
<i>Павлюк Т. С.</i>	Специфіка італійської школи у контексті сучасних тенденцій конкурсного бального танцю	177
<i>Равлюк-Голіцина О. М.</i>	Кіноекран як медіальна поверхня	183
<i>Крись А. І.</i>	Тенденції розвитку драматургії сценічної бальної хореографії у контексті світових процесів	189
<i>Локтіонова-Ойцюсь О. О.</i>	Українське музичне телебачення 1990-х – 2000-х років як соціокультурний та мистецький феномен	195
<i>Поспелов О. О.</i>	Циркові вистави у Львові та Чернівцях 1860-х рр.	200
<i>Ситченко К. В.</i>	Хореографія як важливий компонент у підготовці спортсменів в синхронному плаванні	210
<i>Хоцяновська Л. Ф.</i>	Курт Йосс – теоретик, практик, педагог та його вплив на розвиток сучасного хореографічного мистецтва	216

МУЗИКОЗНАВСТВО

<i>Козлін В. Й., Грищенко В. І.</i>	Створення музики у Sakewalk SONAR Platinum (частина 2)	222
<i>Кушнірук О. П.</i>	Джерелознавчі аспекти проблеми “композитор і фольклор” у творчості О. Яковчука	230
<i>Лю Кетін</i>	Стильові домінанти китайського мистецтва ХХ століття й художня практика Тайваню	235
<i>Нейчева Л. В.</i>	Національні особливості болгарської мови і традиції національного вокалу	241
<i>Татарнікова А. А.</i>	«Glogia» Ф. Пуленка в контексті традицій християнського славослів'я: образно-сміслові і жанрово-стильові аспекти	246
<i>Шевченко Л. М.</i>	Актуальний соціокультурний зріз виразності фантазії на теми Рябініна А. Аренського	253
<i>Ярошенко І. В.</i>	Специфіка композиторської творчості Андрія Кушніренка	259
<i>Мустафєєв Ф. М.</i>	Концертно-гастрольна діяльність під час бойових дій	263
<i>Ігнатенко Є. В.</i>	Осмогласник Каллістрата 1769 року: авторизація грекомовних причасників і херувимських пісень	267
<i>Грищенко О. Г.</i>	Композитор Валерій Антонюк: риси стилю	273
<i>Дружинець М. І.</i>	Пісенний конкурс Євробачення та вокальні телевізійні талант-шоу як фактор європеїзації та євроінтеграції української культури	280

<i>Тущенко М. М.</i>	М. Стецюн „Іспанський концерт” для гітари з оркестром: до питання створення національного репертуару в галузі гітарного мистецтва287
<i>Бережник С. І.</i>	Сучасний український рок-фестиваль292
<i>Бучок Л. В.</i>	Особливості становлення та розвитку закарпатської композиторської школи у прикладах фортепіанної творчості др. пол. ХХ ст.298
<i>Василенко О. А.</i>	Діалогічність як виконавська установка у «Missa movere» Віктора Степура304
<i>Давлатова Т. І.</i>	Штрихи до біографії Марії Донець-Тессейр (За архівними матеріалами)310
<i>Єрмак І. Ю.</i>	Ритмічна альтерація у флейтовому виконавському мистецтві ХVIII століття316
<i>Казнох І. Б.</i>	Музично-віршова організація празника Вознесіння Господнього (На матеріалі Любачівського Ірмологіона 1674 року)323
<i>Марченко М. О.</i>	Принципи роботи диригента-хормейстера з українським партесним твором в контексті сучасної вітчизняної виконавської культури330
<i>Омельченко-Агай К. Г.</i>	Перетворення жанрового інваріанту сольної кантати у творчості В. А. Моцарта336
<i>Шадько М. О.</i>	Новий підхід до виразових можливостей фортепіано у творчості американських композиторів ХХ століття343
<i>Шило А. П.</i>	Лариса Руденко на сцені Київської опери: вокальна творчість у повоєнні роки (за архівними матеріалами)349

ВІДГУКИ. ПОВІДОМЛЕННЯ. РЕЦЕНЗІЇ

<i>Перевальський В. Є.</i>	Рецензія на монографію “Оновлення монументального живопису Успенського собору Києво-Печерської лаври і Софії Київської в першій половині ХІХ століття” Марини Бардік355
----------------------------	---

СОДЕРЖАНИЕ

ВОПРОСЫ КУЛЬТУРОЛОГИИ, ИСТОРИИ И ТЕОРИИ КУЛЬТУРЫ

<i>Гаюк И. Я.</i>	Особенности формирования этнокультурной самоидентификации армян на украинских землях3
<i>Дьяченко Р. В.</i>	Современные ресторанные заведения Украины как центры досуга9
<i>Коваленко Е. Я.</i>	Бихевиоризм как специфическое направление в культуре индустриального менеджмента14
<i>Кухаренко А. А., Кухаренко А. В.</i>	Цели ритуальных церемоний и определение характера действий эпизодов в структуре цикла национальной свадебной обрядности22
<i>Сапожник О. В.</i>	Культурологическое содержание понятия идентичности27
<i>Турчак Л. И.</i>	Творчество Владимира Горовица в контексте мирового искусства33
<i>Холодинская С. Н.</i>	Пути поэтической самореализации основателя украинской модели футуризма Михайля Семенко39
<i>Шевченко Н. А.</i>	Актуализация культурного наследия как ресурс модернизации и развития туристических дестинаций49
<i>Куцак С. А.</i>	Карнавал как явление праздничной культуры в современном мире54
<i>Олейник О. Н.</i>	Город и идентичность: в поисках самоопределения60
<i>Струтинский Б. Д.</i>	Информационно-культурная глобализация как феномен современного состоянию цивилизационных трансформаций66
<i>Недзельский Р. С.</i>	Развитие национального культурного пространства в условиях трансформационных изменений современности71
<i>Айгистова А. А.,</i>	Восток и Запад в звукообразах мировой гармонии: дихотомия и дуализм культур78
<i>Боголюбова И. В.</i>	Урбанистическая культурология: услышать образ города83
<i>Борисенко Ю. С.</i>	Анимация как разновидность культурно-досуговой деятельности музейных учреждений под открытым небом в Украине89
<i>Братицел М. Л.</i>	Ресторанная деятельность в контексте развития современной экоккультуры94
<i>Вернигоренко О. С.</i>	«Заумь» в русском футуризме как «явление» и «вещь в себе» в соответствии с «Критикой чистого разума» Иммануила Канта99
<i>Козек Н. И.</i>	Региональные особенности погребальных обрядов на Буковинской Гуцульщине107

ПРОБЛЕМЫ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО, ПЛАСТИЧЕСКОГО И ПРИКЛАДНОГО ИСКУССТВА

<i>Береговская К. А.</i>	Метафизика образа искушения в живописи Василия Курилика113
<i>Бондарчук Я. В.</i>	Древнейшие образы териантропов (зверолодей) как отображение теротеистических и тотемистических представлений первобытного человечества119
<i>Босый И. М., Брыжаченко Н. С.</i>	Технология создания арт-объектов из дерева (на примере работ студентов кафедры дизайна среды ХГАДИ)124
<i>Безуглая Р. И.</i>	Дендизм и гламур в контексте английской

	художественной литературы XIX века	131
<i>Варивончик А. В.</i>	Реорганизация промышленного объединения «Укрхудожпром» и присвоения товарного знака	137
<i>Цугорка А. П.</i>	Образ Богоматери в украинской барочной иконописи: прошлое и современность	144
<i>Василишина Н. А.</i>	Дантеана во французской живописи эпохи романтизма	150
<i>Стрилец В. Ф.</i>	Возникновение мебельного формообразования в доисторический период	160
<i>Решетнёва А. А.</i>	Майсенский фарфор в Сумском областном художественном музее им. Н. Онацкого	167

ТЕАТР, КИНО И ХОРЕОГРАФИЧЕСКОЕ ИСКУССТВО

<i>Легкая С. А.</i>	Значение творческих достижений Ростислава Захарова для развития украинского балетного театра первой половины XX столетия	173
<i>Павлюк Т. С.</i>	Специфика итальянской школы в контексте современных тенденций конкурсного бального танца	177
<i>Равлюк-Голицина О. Н.</i>	Киноэкран как медиальная поверхность	183
<i>Крысь А. И.</i>	Тенденции развития драматургии сценической бальной хореографии в контексте мировых процес сов	189
<i>Локтионова-Ойцусь О. О.</i>	Украинское музыкальное телевидение 1990-х – 2000-х годов как социокультурный и художественный феномен	195
<i>Поспелов О. А.</i>	Цирковые представления во Львове и Черновцах 1860-х гг.	200
<i>Ситченко Е. В.</i>	Хореография как важный компонент в подготовке спортсменов в синхронном плавании	210
<i>Хоцяновская Л. Ф.</i>	Курт Йосси - теоретик, практик, педагог и его влияние на развитие современного хореографического искусства	216

МУЗЫКОВЕДЕНИЕ

<i>Козлин В. Й., Грищенко В. И.</i>	Создание музыки в cakewalk SONAR Platinum (часть 2)	222
<i>Кушнирук О. А.</i>	Источниковедческие аспекты проблемы «композитор и фольклор» в творчестве А. Яковчука	230
<i>Лю Кетин</i>	Стилевые доминанты китайского искусства XX века и художественная практика Тайваня	235
<i>Нейчева Л. В.</i>	Национальные особенности болгарского языка и традиции национального вокала	241
<i>Татарникова А. А.</i>	«Glogia» Ф. Пуленка в контексте традиций христианского славословия: образно-смысловые и жанрово-стилевые аспекты	246
<i>Шевченко Л. М.</i>	Актуальный социокультурный срез выразительности фантазии на темы Рябинина А. Аренского	253
<i>Ярошенко И. В.</i>	Специфика композиторского творчества Андрея Кушниренко	259
<i>Мустафаев Ф. М.</i>	Концертно-гастрольная деятельность в период боевых действий	263
<i>Игнатенко Е. В.</i>	Осмогласник Каллистрата 1769 года: авторизация грекоязычных причастников и херувимских песен	267
<i>Грищенко О. Г.</i>	Композитор Валерий Антонюк: черты стиля	273

<i>Дружинец М. И.</i>	Песенный конкурс Евровидение и вокальные телевизионные талант-шоу как фактор европеизации и евроинтеграции украинской культуры280
<i>Гущенко М. М.</i>	Н. Стецюн „Испанский концерт” для гитары с оркестром: к вопросу создания национального репертуара в области гитарного искусства287
<i>Бережник С. И.</i>	Современный украинский рок-фестиваль292
<i>Бучок Л. В.</i>	Особенности становления и развития закарпатской композиторской школы в примерах фортепианного творчества втор. пол. XX в.298
<i>Василенко А. А.</i>	Диалогичность как исполнительская установка в «Missa movere» Виктора Степурко304
<i>Давлатова Т. И.</i>	Штрихи к биографии Марии Донец-Тессейр (По архивным материалам)310
<i>Ермак И. Ю.</i>	Ритмическая альтерация во флейтовом исполнительском искусстве XVIII века316
<i>Казнох И. Б.</i>	Музыкально-стихотворная организация праздника Вознесения Господня (На материале Любачивского Ирмологиона 1674)323
<i>Марченко М. А.</i>	Принципы работы дирижера-хормейстера с украинским партесным произведением в контексте современной отечественной исполнительской культуры330
<i>Омельченко-Агай К. Г. С</i>	Преобразование жанрового инварианта сольной кантаты в творчестве В. А. Моцарта336
<i>Шадько М. А.</i>	Новый подход к выразительным возможностям фортепиано в творчестве американских композиторов XX века343
<i>Шило А. П.</i>	Лариса Руденко на сцене Киевской оперы: вокальное творчество в послевоенные годы (по архивным материалам)349

ОТЗЫВЫ. СООБЩЕНИЯ. РЕЦЕНЗИИ.

<i>Перевальский В. Е.</i>	Рецензия на монографию “Обновление монументальной живописи Успенского собора Киево-Печерской лавры и Софии Киевской в первой половине XIX века” Марины Бардик355
---------------------------	--

CONTENTS

QUESTION OF CULTURE, HISTORY AND THEORY OF CULTURE

<i>Hayuk I.</i>	The features of formation of Armenian ethno-cultural self-awareness in Ukrainian lands3
<i>Diachenko R.</i>	Modern restaurant places in Ukraine as leisure centers9
<i>Kovalenko E.</i>	Behaviorism as a specific direction in the culture of industrial management ...14
<i>Kukhareno O., Kukhareno A.</i>	Aims of ritual ceremonies and determining the nature of the actions of episodes in the structure of the cycle of national wedding ceremonies22
<i>Sapozhnik O.</i>	The culturological content of the identity concept27
<i>Turchak L.</i>	The creativity of Vladimir Horowitz in the context of the world art33
<i>Kholodynska S.</i>	The ways of poetic self-realisation by Mikhal' Semen'ko, the founder of Ukrainian futurism model39
<i>Shevchenko N.</i>	Actualization of the cultural heritage as a resource for the modernization and development tourist destinations49
<i>Kutsak S.</i>	Carnival as a phenomenon of festive culture in the modern world54
<i>Oliinyk O.</i>	City and Identity: Seeking Self-Determination60
<i>Stroutynsky B.</i>	Information and cultural globalization as a phenomenon of a modern set of civilizational transformations66
<i>Nedzelsky R.</i>	Development of the national cultural space in the conditions of the transformational changes of the present71
<i>Aygistova A., Wilchinska I.</i>	East and West in the sound images of world harmony: the dichotomy and dualism of cultures78
<i>Boholiubova I.</i>	Urban Cultural Studies: to hear the image of the city83
<i>Borysenko Yu.</i>	Animation as a kind of cultural activity of open-air museums in Ukraine89
<i>Bratitsel M.</i>	Restaurant activities in the context of the development of modern eco-culture94
<i>Vernyhorenko O.</i>	«Arrogant language» in Russian futurism as a «phenomenon» and as a «thing in itself» according to Immanuel Kant's "Critique of Pure Reason"99
<i>Kozek M.</i>	Regional peculiarities of funeral rituals in Bukovynska Hutsulshchyna107

PROBLEMS OF THE VISIBLE, PLASTIC AND APPLIED ARTS

<i>Beregovska Kh.</i>	Metaphysics of the image of temptation in the painting of William Kurelek113
<i>Bondarchuk Ya.</i>	The most ancient images of therianthropes (animal men) as reflection of the terestheistic and totemic representations of prehistoric mankind119
<i>Bosyi I., Bryzhachenko N.</i>	The technologies of the wooden art-objects creations (based on the example of the student's works of the environment design department of KNADA)124
<i>Bezugla R.</i>	Dandyism and glamor in the context of the nineteenth century English literature131
<i>Varyvonchyk A.</i>	The reorganization of industrial "Ukrkhudozhprom"

	and the assignment of a trademark	137
<i>Tsugorka A.</i>	The image of the Mother of God in the Ukrainian baroque iconography: past and present	144
<i>Vasylyshyna N.</i>	Dantean in French pictorial art of the Romantic era	150
<i>Strilets V.</i>	The emergence of furniture shaping in the prehistoric period	160
<i>Reshetnova H.</i>	Meissen Porcelains in N. Onatskyi Sumy Region Museum of Art	167

THEATER, CINEMA AND CHOREOGRAPHIC ART

<i>Legka S.</i>	Value of the Rostislav Zakharov's creative achievements for the development of the Ukrainian ballet theater during the first half of the twentieth century	173
<i>Pavlyuk T.</i>	The specifics of the Italian school in the context of modern trends in competitive ballroom dance	177
<i>Ravliuk-Holitsyna O.</i>	Cinema screen as a medial surface	183
<i>Krys A.</i>	Trends in the development of dramatic stage ballet choreography in the context of global processes	189
<i>Loktionova-Oitsius O.</i>	Ukrainian music television of the 1990s - 2000s as a socio-cultural and artistic phenomenon	195
<i>Pospelov O.</i>	The Circus performances in Lviv and Chernivtsi in the 1860s.	200
<i>Sytchenko K.</i>	Choreography as an important component in the training of athletes in synchronized swimming	210
<i>Khotsianovska L.</i>	Kurt Jooss – a theoretic, a practitioner, a pedagogue and his influence on the development of modern choreographic art	216

MUSICOLOGY

<i>Kozlin V., Grishenko V.</i>	Creation of music in Cakewalk SONAR Platinum (part 2)	222
<i>Kushniruk O.</i>	The Problem “Composer and Folklore” in the Works of Alexander Jacobchuk through Sources Aspects of Study	230
<i>Liu Ke Ting</i>	Style predominates chinese art XX century and artistic practice Taiwan	235
<i>Nieicheva L.</i>	National specifics of the Bulgarian language and national singing traditions	241
<i>Tatarnikova A.</i>	«Gloria» by F. Poulenc in the context of the traditions of Christian glorification: figurative-semantic and genre-style aspects	246
<i>Shevchenko L.</i>	Actual socio-cultural cut of expressiveness in fantasies on themes of Ryabinin to A. Arenskiy	253
<i>Yaroshenko I.</i>	The specificity of composer's article Andry Kushnirenko	259
<i>Mustafayev F.</i>	Concert and gastrolling activities during the period of combat action	263
<i>Ignatenco Ye.</i>	Kallistrat’s Oktoechos, 1769: Authorization of the Greek-language Communion Chants and Cherubim Songs	267
<i>Hrytsenko O.</i>	Composer Valeriy Antonyuk: style features	273
<i>Druzhinets M.</i>	Eurovision song competition and vocal television talent shows as a factor of Europeanization and European integration of Ukrainian culture	280
<i>Tushchenko M.</i>	N. Stetsyun "Spanish concert" for guitar with orchestra: to the question	

	of creation of a national repertoire in the field of guitar art	287
<i>Berezhnyk S.</i>	Modern ukrainian rock festival	292
<i>Buchok L.</i>	Formation and development of peculiarities of Transcarpathian school of composition based on examples of piano art of the second half of XX century	298
<i>Vasilenko O.</i>	Dialog as performance's setting in «Missa movere» by Victor Stepurko	304
<i>Tamara D.</i>	Strokes to the biography of Maria Donets-Tessier (According to archival materials)	310
<i>Yermak I.</i>	Rhythmic alteration in the flute performing art of the 18th century	316
<i>Kaznokh I.</i>	Musical and poetic composition the feast of the Ascension of the Lord (on the material of Liubachiv Irmologion, 1674)	323
<i>Marchenko M.</i>	The methodology of conductor-choirmaster's work with pieces of Ukrainian baroque music in the context of modern performing culture	330
<i>Omelchenko-Aghaie K. G.</i>	The transformation of the solo cantata's genre invariant in the works of V. A. Mozart	336
<i>Shadko M.</i>	A New Approach to Piano Expressive Capabilities in the Creative Work of the American Composers of the 20th Century	343
<i>Shilo A.</i>	Larysa Rudenko on the stage of the Kyiv Opera: vocal creativity in the postwar years (on archival materials)	349

REPORTS. MESSAGES. REVIEWS.

<i>Perevalskyi V.</i>	Review of the monograph "Renewal of Mural Paintings in the Kyiv-Pechersk Lavra's Dormition Cathedral and Kyiv St. Sophia Cathedral in the First Part of XIX Century" by Maryna Bardik.....	355
-----------------------	--	-----

Наукове видання

МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЗАПИСКИ

NOTES ON ART CRITICISM

Випуск 35

Редактор *Г. С. Гречка*
Редагування англomовних
анотацій і транслітерації *А. В. Петренко*

Комп'ютерна верстка *А. С. Терещенко*

Адреса редакції:
01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 11, кім. 204;
e-mail: nauka@nakkim.edu.ua

Підписано до друку 28.05.2019. формат 60x84 ¹/₁₆
Папір др. апарат. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 21,05
Облік.-вид. арк 35,25. Наклад 300 прим.

Надруковано:
Товариство з обмеженою відповідальністю
"ІДЕЯ ПРИНТ"
01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 41
тел. (044) 393 43 94
e-mail: info@ideaprint.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5301 від 02.03.2017 р.